

NYT

Den Reformerte Menighed Fredericia

I Kirkjubøur på Færøerne ligger denne kirke på en helt særlig placering.
Foto: Rosa Engelbrecht

Nr. 3. August - September - Oktober 2025

Referat fra søndag den 18.05.2025

Referent/Sammendrag: Annelise Deleuran Petersen

Peter Honoré blev valgt til dirigent og bød samtidig velkommen. Folke Ejvang og Søs Honoré blev valgt som stemmetællere.

Sabine Hofmeister fremlagde beretning både som formand og præst. Vi mindedes 5 afdøde medlemmer med vers 7-8 i Romerbrevet kap. 14. Fastelavnslørdag blev Erik Rønnebech Deleuran døbt. Sabine fortsatte med udgangspunkt i prædike teksten fra søndag den 4. maj, som var 80 året for Danmarks befrielse: ”åben din mund for de stumme”. Der har i årets løb været afholdt gudstjenester hver anden søndag og på øvrige helligdage. Gudstjenesten 2. pinsedag 2024, fælles med de øvrige præster i Fredericia, begyndte med morgensang med udsigt over Østerstrand. Senere var der fælles gudstjeneste i Sct. Michaelis Kirke.

For første gang havde vi en udstilling i skolen i f.b.m. Fredericia Art Festival, som afholdes i byen i november måned. Trinitatis sogn har afholdt gudstjenester hos os, mens deres egen kirke var under istandsættelse. Som tak for lån fik vores menighed højskolesangbøger af dem. Som reformert menighed er vi med i Ansgars Netværk. Biskoppen i Haderslev samlede alle trossamfund i stiftet til fælles Ansgars-gudstjeneste i Vejle i år. Sabine har været på studietur til Holland med præsterne i Fredericia provsti.

Sabine sluttede af med at takke sine to forstandere og alle andre frivillige, der udfører et stort arbejde for menigheden, det være sig med ejendommene, økonomien, kirkegården, være cyklende postbude (for at spare menigheder for porto), kirkebladet, opkrævning af kirkeskatterne, rengøring, vicevært opgaver, foredrag om menigheden, besøgstjeneste, afholdelse af onsdagsmøder, ekstra lugning på kirkegården, vedligehold af medlemskartoteket og udsendelse af forpligtigelseserklæringer. Endvidere takkede Sabine sine egne to mænd for opbakningen i f.b.m. sit arbejde.

Forretningsfører/kasserer Jørgen Honoré Møller fremlagde regnskabet for 2024. Regnskabet blev godkendt af menighedsforsamlingen.

Forretningsføreren/kassereren fremlagde budgettet for 2025. Budgettet blev godkendt af menighedsforsamlingen med en enkelt korrektion, idet de finansielle indtægter rettes op fra 28.000 kr. til 100.000 kr. efter estimat fra vores investeringsrådgiver.

Valg i henhold til vedtægterne. Ingen på valg til forstanderskabet. Der var ingen som stillede sig til rådighed for valg til de mange ledige forstanderskabsposter.

Valg til Ligningskommissionen. Line Honoré blev genvalgt. Valg af suppleant til Ligningskommissionen. Marianne Schrøder blev genvalgt. Valg af bilagskon-

trollant. Der var ingen, som ønskede denne post, hvorfor Yt Asbøl, som er suppleant automatisk indtræder. Valg af suppleant til bilagskontrollant – ingen blev valgt.

Under punktet eventuelt, meddelte forstander Annelise Deleuran Petersen og forstander Annette Dahl Holm, at de ikke ønsker at fortsætte i forstanderskabet, når de er på valg i 2026. Det udløste et par kommentarer, bl.a. at der allerede nu skal gøres opmærksom på, at der fra 2026 kommer til at mangle forstandere. Det gælder menighedens fremtid.

Der var fra to menighedsmedlemmer frekkommet ideer/forslag angående vores bygningers fremtid, da vi ikke længere har nogen til at reparere/vedligeholde disse. En forslag, at vi skal kontakte Realdania – for om de ønsker at overtage vores bygninger, mod at menigheden lejer sig ind. Det udløste flere kommentarer for og imod. Muligheden bør dog undersøges, så vi har noget konkret at forholde os til. En anden forslag, at vi ansætter en alsidig håndværker, der kan tage sig af vores bygninger og andet forefaldende arbejde. Med en ansættelse følger forskellige forpligtelser for menigheden, som arbejdsgiver, hvorfor der blev givet udtryk for, at det ikke var en god ide.

En tredje mulighed er at indgå en aftale med et lille håndværkerfirma om arbejde på vores bygninger mod regninger.

Som afslutning takkede dirigent Peter Honoré for god ro og orden.

BAKSPEJLET

Fælles gudstjeneste i Kastellet

Arrangementet blev alligevel afholdt på sædvanligvis i Kastellet, fordi man fandt en løsning på parkeringsproblemerne. Ydermere holdt vejret tørt og fint. Som en del af temaet, bliver en kasse med plantespирer, som et udtryk for håb, her studeret af præster og deltagere.

Grillaften den 18. juni

Selv om datoen for denne traditionelle aften blev flyttet til onsdag, mødte ca. 15 pers. op til en hyggelig aften.

Foto: Annette D.H.

Foto: Lars Flint

Guld-kronen

Restauration siden 1933

Frokost-restauranten
ligger på Torvet i
Middelfart.

Tvillingegården og
dens kaffestue.

Sommerudflugt, onsdag d. 13. august

Vi mødes ved Skolen kl. 11.00 og kører i private biler til: Tvillingegården, Birkevangsvej 3, 5466 Asperup, (ca. 20 km). Tvillingegården er et fristed for ældre og i deres brochure står bl.a.: ”Der er terrasser foran stuehuset, stalden og paviljonen, så vi har nogle gode steder at sidde, og det virker til at trække frisk luft og måske bare nyde udsigten over de grønne marker og det blå vand i Båring Vig!” Læs evt. mere på deres hjemmeside: www.tvillingegaarden.dk

Vi kører til restaurant Guld-kronen i Middelfart, hvor vi spiser frokost, inden vi kører videre til Tvillingegården, hvor der serveres kaffe med boller og lagkage, som betales af kaffekassen.

Frokost er for egen regning!

Tilmelding inden den 3. august til: **Karin Ejvang, mobil 4129 3144**, og med evt. tilsagn om bilkørsel!

Vel mødt! Søs og Karin

Kirkegårdsdag lørdag den 27. september

Selv om vi har en aftale med et gartnerfirma om at vedligeholde vores kirkegård, dækker det ikke alle opgaver. Hvert år bliver der luget, plantet og beskåret, så kirkegården kan se indbydende og præsentabel ud, både for Menighedens egne medlemmer og for de rigtig mange turister og fredericianere, som færdes der for at besøge gravsteder, eller opleve historien.

Vi håber, at der også i år vil melde sig mange frivillige hænder til opgaven!!

Tilmelding til Annette Dahl Holm på:

mail: dahlholm58@gmail.com. Mobilnr: 2445 4912

Høstgudstjeneste

Søndagen efter, den 28. september, kl. 10.00 fejrer vi Høstgudstjeneste, hvor en del af det afklippede fra kirkegården pynter i kirkerummet.

Huguenot-arrangement i Fredericia!

Lørdag den 25. oktober 2024 kl. 10-17.

Dagen byder bl.a. på foredrag om flugten til Rhin-området og rejsen til Fredericia, om huguenotslægter i Danmark. samt vejledning i slægtsforskning. Læs mere på Det Danske Huguenotsamfunds hjemmeside: www.huguenot.dk

TEMAARTIKEL

Kirkegårds-kultur

I dette og følgende udgaver af vores menighedsblad vil jeg fortælle lidt om de mange forskelle og den megen kultur der kan opleves ved at besøge kirkegårde!

Anlæggene

En stor og spændende kilde til at forstå landes og egnes særlige kultur er blandt andet at vandre på kirkegårdene. Selv fra egn til egn i det samme land ses ofte særlige kendetegn for traditioner og smag. Den lokale stenhugger har måske sin egen stil, som ses på stenenes form eller udsmykning. De mindeord, som ofte skrives på gravstenene afspejler også forskelligheder på egnes og stenhuggeres traditioner, ligesom de kirkelige retninger og tilhørsforhold.

Naturens betydning for et lands eller områdes kirkegårdsanlæg ses ligeledes tydeligt. Eksempelvis ses på de fynske og de jyske kirkegårde langs østkysten, grønne og blomsterrige gravsteder, ofte med græsarealer og store gamle løvtræer.

På strækninger langs vestkysten er kirkegårdene præget af gravstenene, uden megen beplantning, som har svært ved at klare den stride saltholdige vind fra Vesterhavet. Indhegningerne består fx af kampestensdiger eller plankeværker, sjældent hække. Gennem årene har befolkningerne skabt traditioner som tilpas-

Bevarede "simple" gravkors på Marstal kirkegård på Ærø.

Frodighed på Lønborg kirkegård.

Fanø gamle kirkegård, næsten uden beplantning.

Gravstedsanlæg i Gl. Skagen.

Brødremenighedens "Gudsager".

Udsnit af kirkegården i Pornic i det vestlige Frankrig.

ses til vejr og jordforhold. Jordbundsforholdene har også betydning for anlæggelse og brug af kirkegårde. Blot som eksempel, i Danmark har vi klippegrund på Bornholm og klitlandska-ber i langs Vestkysten.

På Gammel Skagens kirkegård, hvor stort set intet kan modstå den hårde saltholdige vind, er mange gravpladser belagt med de flade strandsten sat på højkant, sten, som konstant skylles op af havets bølger.

Brødremenighedernes begravelsestraditioner er bl.a., at de døde ikke kommer ind i kirken, det gjorde de heller ikke i Reformert Kirke fx i 1800tallet. Ved Brødremenigheden er der en højtidelighed i kirken med salmer og skriftlæsning, og så bliver afdødes levnedsløb læst op af præsten. Det ses helst, at man selv skriver sit levnedsløb. Kisten bæres derefter gennem byen med hornorkester i front, til Gudsageren, hvor de afdøde begravnes i lige rækker, mænd på en ene side og kvinder på den anden side af den brede midtergang. Denne opdeling afspejler en traditionel opfattelse af kønsroller inden for Brødremenigheden, som er en evangelisk menighed, der kan føres tilbage til 1415.

Hvis man rejser i de sydlige lande, som fx Frankrig og Italien i ferien, opleves de fleste kirkegårde som grus- eller asfaltbelagte områder, hvor gravstenene ofte er stenplader lagt vandret på gravstedet. På stenpladen anbringer nogle familier en lodret plade med de afdødes data. På grund af det varme klima sås der ikke græs på området. Men kirkegårde tager sig som regel velholdte og ordnede ud.

På Sct. Thomas i det tidligere Dansk Vestindien, består gravstederne på den jorddækkede Danske Kirkegård, af en blanding af gamle gravsten, bag gitter- eller kædeindhegninger og rammer af de kæmpestore lokale sneglehuse,

Den Danske Kirkegård på St Thomas, med indramninger af kæmpekonkylier.

konkylier. Et hjørne med nyere gravpladser var velholdte mindre ”mausuleer”. Man kunne følge kirkegårdskulturens ændringer i takt med moden gennem århundreder.

Den lokale befolknings kirkegård bestod af hvide høje, sarkofag lignende kummer med flade låg. Heller ikke her fandtes egentlig beplantning mellem gravstederne, men græs.

I 1980'erne besøgte vi en kirkegård i Tyrkiet. Der var gravstederne med lignende hvide kummer med navneplader på. Selve kirkegårdsområdet bar præg af ikke at blive vedligeholdt. Der var temmelig mange vilde katte og nogle heste som græssede mellem stenene. En lidt mærkværdig oplevelse. Muslimers gravsteder er, på samme måde som jødernes, fredet til evig tid, så et gravsted fjernes traditionelt ikke.

Derfor ses Jødiske begravelsespladser ofte tæt besat med gravsten, de gamle sten bliver, hvis det er muligt, bevaret. I Fredericia har vi, som de fleste bekendt, en stor jødisk begravelsesplads, hvoraf en del er overdækket af Vossbygningen, for at bevare gravstederne da komfurfabrikken skulle udvide.

Måske for at spare på pladsen var jødiske gravsten tidligere smalle og høje. I nyere tid har dette nogle steder, som fx i den nordfranske by Selestadt ændret sig. De nyeste begravelser på den meget store plads var dækket af store flade marmorplader.

I Rusland så vi enorme forskelle på kirkegårde for bl.a. den politiske elite og kirkegårde for lokalbefolkningen. De lokale kirkegårde afspejler de lokales knappe ressourcer og økonomiske forhold. Det samme gjorde sig gældende flere steder i det tidligere Østtyskland, DDR, hvor de kirkelige forhold var stærkt hæmmet af styrets forbud mod religioners offentlige virke.

I næste udgave af bladet ”NYT” fortæller jeg om traditioner for udsmykninger af kirkegårde.

Rosa E.

Den lokale kirkegård i Charlotte Amalie på St. Thomas.

Et udsnit af den meget store jødiske begravelsesplads i Selestadt, som er grusbelagt og stadig i brug.

Eksempler fra to russiske kirkegårde.

Ny flagstang ved Skolen

Vi har fået ny flagstang til Skolen ud mod Dronningensgade. Den gamle knækede i forårets blæsevej. Dannebrog har tilsyneladende siden ca. år 1900 været anvendt ved Reformert Skole, som blev indviet 1821. Måske ikke i perioden frem til da. Man holdt jo også fast ved sit oprindelige kirkesprog, fransk indtil ca. 1823. Dernæst tysk indtil ca. 1864, hvor Danmark tabte Sønderjylland til preuserne. Det betød, at tysk blev ret upopulær.

Model af Reformert Skole, som den oprindeligt var beskrevet i taksationsprotokollerne fra 1821.

På Reformert Skoles loft hænger stadig resterne af det gamle flag som blev hængt ud af vinduet.

Th.
Den nye flagstang monteres ved Skolen.

Oprindeligt var der ikke vinduer i gavlene på skolens loft. De blev etableret ved den store ombygning i år 1900. Der er optegnelser på, at man i 1909 anskaffede en skolefane med Dannebrog. Det er ikke usandsynligt, at skolen i samme periode, efter udvidelsen, og den tabte krig, også anskaffede sig et flag. De første mange år blev flagstang og flag sat ud gennem vinduet på loftet og monteret i en anordning på gulvet. På ældre fotos fra Fredericias gader, ses, at det var ret almindeligt, at sætte sin flagstang skråt ud, og fast på muren uden for vinduerne. På et foto af Menighedens forstanderskab og lærere ca. 1950, ses Dannebrog hænge ud af det nordligste loftsvindue mod gaden.

Senere - omkring 1970'erne - blev flagstangen monteret på sin nuværende plads.

Tusind tak til Gert Nielsen, Jørgen Honoré Møller, Arno Holm og Annette Dahl Holm for at montere den nye flagstang.

PS: Man venter på, også at få monteret en ny sokkel, så ingen flagstang i skrivende stund!!

Rosa E.

Foto: Annelise
Deleuran Petersen

NYT OM ÅRSOPGØRELSE

Orientering om ny procedure

I plejer i november måned at få tilsendt oplysning om, hvad jeres kirkeskat for det sidste kvartal er beregnet til, samt hvad I skal betale for kvartalet i det kommende år. Da menigheden ikke længere sender opgørelser ud med almindelig post pga. store stigninger i porto, har forstanderskabet besluttet at ændre proceduren. Det betyder, at man ikke længere pr. automatik vil få beløbene oplyst, men kan rette henvendelse til mig på enten denne e-mail eller på tlf. 5133 8490 og så oplyser jeg meget gerne beløbene.

Man er naturligvis også meget velkommen til at kontrollere beløbet, når man får opkrævningerne via betalingsservice 1. december og 1. marts. Beløbet for 1. december kan beregnes på følgende måde: 1.9% af den skattepligtige indkomst for 2024 fratrukket det man allerede har bidraget med de 3 første kvartaler. Beløbet for 1. marts kan beregnes på denne måde: 1.9% af den skattepligtige indkomst for 2024 divideret med 4.

I må endelig sige til, hvis I har nogle spørgsmål til den nye procedure.

Kristina Devantier

NYT OM NAVNE

Rosa og Anders Engelbrecht havde diamantbryllup i juli måned.

Forstanderskabet gratulerer på menighedens vegne.

TAK

Hjertelig tak til fængselspræst **Gertrud Yde Iversen** for at vikariere for pastor Sabine Hofmeister ved gudstjenesten søndag den 22. juni.

Vi sender en stor tak!

Vi og alle udstillere i familien var glade for den store opbakning ved åbningen af vores fællesudstilling

”MIXED MEDIA - Kreativitet i tre generationer” i Kongens Portvagt i anledning af vores diamantbryllup.

Venlig hilsen Anders, Rosa Engelbrecht og familien!

Malerier af Asta E.F.

**BOG
HANDLEREN**
Billunds Boghandel
Gothersgade 24
www.billunds.dk

REFORMERT KIRKE

**IRIS
blomster**

Lene M. Christiansen
Gothersgade 35
DK-7000 Fredericia

Menighedens historie
Købes hos Menigheden

Gaveideer fra Menigheden!
Hæfter, postkort,
vin med særetiketter og
huguenotkors - herover - til
forskellige priser.

75 95 77 77

Vi bygger grønt - www.tefax.dk

- Belægninger & Natursten
- Vedligeholdelse/ græsklipning
- Plantearbejde
- Havetegniger

Medlem af Danske Anlæggartnere
Aut. kloakmester

ANLÆGSGARTNERFIRMAET
TEFAX ApS

KALENDEREN

Gudstjenester

August

Søndag d. 03.08. kl. **10.30** Sabine Hofmeister. Kaffe i kirken.

Søndag d. 17.08. kl. 10.00 Sabine Hofmeister.

Søndag d. 31.08. kl. 10.00 Sabine Hofmeister. Nadver.

September

Søndag d. 14.09. kl. 10.00 Sabine Hofmeister.

Søndag d. 28.09. kl. 10.00 Sabine Hofmeister. Høstgudstjeneste. Nadver.

Oktober

Søndag d. 12.10. kl. 10.00 Sabine Hofmeister. Kaffe i kirken.

Søndag d. 26.10. kl. 10.00 Sabine Hofmeister. Nadver.

Sammenkomster

August

Onsdag d. 13.08 kl. 11.00 Eftermiddagsklubbens udflugt. Se i bladet

September

Onsdag d. 04.09 kl. 14.30 Eftermiddagsmøde i Skolen.

Lørdag d. 27.09 kl. 09.00 Kirkegårdsdag. Se i bladet.

Oktober

Onsdag d. 02.10 kl. 14.30 Eftermiddagsmøde i Skolen.

Lørdag d. 25.10 kl. 10-17 Huguenotsamfundet. Møde med foredrag i Skolen.

SÆT X - I KALENDEREN

Fra den 7. til 9. november afholdes **Art Festival i Fredericia**, hvor der igen bliver kunstudstilling i Reformert Skole.

BIDRAG TIL BLADET

Vi har modtaget fra: H.F.H. kr. 200. Fra N.N. kr. 100. Tusind tak!

Deadline for indlæg til næste nummer er den 1. oktober 2025!

Menighedens adresser:

Kirke og Skole

Dronningensgade 87, 7000 Fredericia
tlf. 7592 7297. Bank: Danske Bank
Reg.: nr. 9570 kontonr.: 1387 7122.
MobilePay 40025.
<http://reformertfredericia.dk>

Præst

Sabine Hofmeister, Danmarksgade 12,2.
7000 Fredericia, tlf. 7592 0551
s.hofmeister@reformert.dk
Træffes så vidt det er muligt,
i Skolen fredage fra kl. 10 til 12,
også på tlf. 7592 7297

Formand

Sabine Hofmeister, Danmarksgade 12,2.
7000 Fredericia, tlf. 7592 0551
s.hofmeister@reformert.dk

Næstformand

Annelise Deleuran Petersen
Dalsvinget 27, 7000 Fredericia
Tlf.: 7594 1218
a.deleuran.p@outlook.com

Kirkeudvalg

Sabine Hofmeister, Danmarksgade 12,2.
7000 Fredericia, tlf. 7592 0551
s.hofmeister@reformert.dk

Annette Dahl Holm, Havepladsvej 179
7000 Fredericia. Mobil: 2445 4912
dahlholm58@gmail.com

Ejendomsudvalg

og kontaktperson for eksternt udvalg.
Annelise Deleuran Petersen
Dalsvinget 27, 7000 Fredericia
Tlf.: 7594 1218
a.deleuran.p@outlook.com

Kirkegården

Henvendelse om kirkegården rettes til:
Annette Dahl Holm, Havepladsvej 179
7000 Fredericia. Mobil: 2445 4912
dahlholm58@gmail.com

Økonomi

Kasserer og løn
Jørgen Honoré Møller, Sauersvej 1,
7000 Fredericia, mobiltlf. 4037 2261
jomotomo@post10.tele.dk

Skat

Kristina Devantier, Højstrupvej 142
2700 Brønshøj, tlf. 5133 9084
kristinadevantier@hotmail.com

Menighedskartotek

Annelise Deleuran Petersen
Dalsvinget 27, 7000 Fredericia
Tlf.: 7594 1218
a.deleuran.p@outlook.com

Ministerialbogsfører

Funktionen er overgået til det
offentlige.

Kirkebladsredaktion

Tekster, opsætning m.m.
Rosa Engelbrecht, Gefionsvej 16
7000 Fredericia, tlf. 2360 9060
engelbrecht@c.dk

Forstanderskabet

Svanemærket tryksag

Husk at melde flytning og e-mail til:
Annelise Deleuran Petersen.
Se ovenfor!